بررسی پرونده توقیف وسایل نقلیه بابت بی‌حجابی از منظر حقوقی

کشف حجاب بدون کد تخلف

گروه جامعه - توقیف وسایل نقلیه شخصی، به بهانه بی‌حجابی مدتی است که مشکلات عدیده‌ای را برای شهروندان رقم زده است. وجود راننده یا سرنشین بی‌حجاب در خودرو منجر به دریافت یک اخطار پیامکی مبنی بر ارتکاب تخلف کشف حجاب می‌شود؛ در محتوای این پیامک‌ها قید شده که جهت هماهنگی‌های لازم برای انتقال خودرو به پارکینگ، پیش از هر اقدامی، با مالک خودرو تماس گرفته و به او اطلاع داده می‌شود. اما اتفاقی که امروز شاهد آن هستیم، با این محتوا مغایرت دارد؛ یعنی مأموران مربوطه بدون هیچ تذکر قبلی یا ارائه مدرکی، صرفاً با استعلام پلاک و بررسی سابقه کشف حجاب در خودرو، در هر زمان و شرایطی (حتی نیمه‌شب و با وجود چندین سرنشین) اتومبیل‌ها را در خیابان‌ها توقیف می‌کنند.

درصورت مواجهه با هرگونه عمل غیرقانونی برای مقابله و برخورد با تخلفات احتمالی نیروهای انتظامی و پلیس، شهروندان می‌توانند از طریق برقراری تماس تلفنی با سامانه‌های ۱۹۷ یا ۱۱۶ به طرح شکایت به شیوه غیرحضوری بپردازند

عبدالصمد خرمشاهی، وکیل و حقوقدان، پیش از این در گفت‌وگو با خبرآنلاین به بررسی ابعاد مختلف این برخورد پرداخته و گفته بود که: «این شرایط ناشی از تعدد تصمیمات یا عدم ثبات در نحوه اعمال مجازات از سوی قانونگذار است که به جز مراجعات متعدد به مراکز قضایی، پر شدن ظرفیت پارکینگ‌ها و به طور کل اتلاف وقت و صرف هزینه مالی برای مردم نتیجه دیگری در بر ندارد. به زعم من، ضابط قضایی به معنای عام یا مشخصاً یگان امداد فراجا، برای توقیف وسایل نقلیه شهروندان به سبب عدم رعایت حجاب، از حقوق قانونی لازم برخوردار نیست.»

استعلام بی‌سند

در کشمکش برخوردهای متعدد با بی‌حجابی و بازگشت پیامک‌های هشدار کشف حجاب در وسایل نقلیه شخصی، حال کار به جایی رسیده است که در کوچه و خیابان، پلاک اتومبیل را استعلام می‌گیرند و اگر سابقه کشف حجاب روی پلاک مربوطه ثبت شده بود، دستور توقیف خودرو را بدون ارائه هیچ مدرک یا حکم قضایی صادر می‌کنند. زنی که راوی این حکایت است، می‌گوید: «با همسرم در حال گذر از یک پیچ فرعی بودیم که دو مأمور موتورسوار از فاصله‌ای نه‌چندان دور، گویی که در حال تعقیب و گریز مجرم فراری هستند، به ما علامت می‌دادند و خواهان توقف فوری بودند. ناگزیر خودرو را متوقف کردیم و منتظر کسب تکلیف ماندیم. یکی از مأموران شماره پلاک خودرو را استعلام گرفت و دیگری درخواست ارائه مدارک شناسایی و مدارک مربوط به وسیله نقلیه را داشت. پس از استعلام و ارائه مدارک، مصرانه و در برخوردی تند به ما گفتند که خودروی شما دارای جریمه کشف حجاب است و همین حالا باید به پارکینگ منتقل شود.»

او ادامه می‌دهد: «این برخورد ناگهانی و غافلگیرانه درصورتی اتفاق افتاد که ما از پیش می‌دانستیم که خودروی ما قرار است توقیف شود. حتی در پیامک ارسال شده از سوی پلیس هم قید شده بود که برای انتقال خودرو به پارکینگ و هماهنگی‌های لازم، با ما تماس خواهند گرفت، اما در این فاصله نه تماسی دریافت کرده بودیم، نه ابلاغیه‌ای به دستمان رسیده بود.»

یک حقوقدان به خبرآنلاین می‌گوید: «مبحث ضبط یا توقیف وسایل و اموال جرم، توسط قانونگذار در موارد متعدد پیش‌بینی شده و به صراحت نوشته شده است که ادوات جرم، یا به دلیل بررسی بیشتر و یا با هدف معدوم‌سازی، ضبط و توقیف می‌شوند. در مقوله کشف حجاب در خودرو، پلیس هیچ حقی بابت توقیف اتومبیل ندارد؛ زیرا اتومبیل ذاتاً وسیله ارتکاب جرم نیست که توقیف شود، فقط مکانی برای وقوع کشف حجاب به شمار می‌آید.»

چندی است که توقیف وسایل نقلیه شخصی به بهانه بی‌حجابی، باعث سردرگمی شهروندان شده و مشکلات عدیده‌ای را برایشان رقم زده است؛ از توقیف خودروی مسافران در جاده‌های بین‌شهری گرفته تا گزارش کشف حجاب رانندگان در لوکیشن‌های اشتباه و ایجاد مشکلات ثانویه. وجود راننده یا سرنشین بی‌حجاب در خودرو منجر به دریافت یک اخطار پیامکی مبنی بر ارتکاب تخلف کشف حجاب می‌شود؛ در محتوای این پیامک‌ها قید شده که جهت هماهنگی‌های لازم برای انتقال خودرو به پارکینگ، پیش از هر اقدامی، با مالک خودرو تماس گرفته و به او اطلاع داده می‌شود. اما اتفاقی که امروز شاهد آن هستیم، با این محتوا مغایرت دارد. حتی با بازگشت پیامک‌های هشدار کشف حجاب در وسایل نقلیه شخصی، کار به قدری بیخ پیدا کرده که در کوچه و خیابان، پلاک اتومبیل را استعلام می‌گیرند و اگر سابقه کشف حجاب روی پلاک مربوطه ثبت شده بود، دستور توقیف خودرو را بدون ارائه هیچ مدرک یا حکم قضایی صادر می‌کنند.

در همین راستاعبدالصمد خرمشاهی، وکیل دادگستری و از پیشکسوتان عرصه حقوق، در خصوص روند توقیف خودرو به‌دلیل بی‌حجابی به خبرآنلاین می‌گوید: «متأسفانه این نحوه اعمال مجازات حتی با محتوای درج‌شده در پیامک‌های اخطار نیز مطابقت ندارد و اعمال قانون بر طبق گفته‌های قانونگذار انجام نمی‌شود. بر اساس مضمون اخطاریه، ابتدا باید با مالک خودرو تماس حاصل شود، هماهنگی‌های لازم صورت گیرد و بعد انتقال به پارکینگ انجام شود، نه اینکه در خیابان یا پشت چراغ قرمز، افسر پلیس با یک استعلام پلاک، راننده را غافلگیر کرده و خودرو را توقیف کند. این نحوه برخورد آنچنان با حقوق شهروندی و موازین قانونی سازگاری ندارد.»

به گزارش خبرآنلاین، از منظر قانونی، صورت صحیح اعمال مجازات بدین نحو است که بعد از بررسی‌های لازم، برای فرد ابلاغیه ارسال شود؛ یعنی حتی "تماس تلفنی" هم با مالک خودرو جهت هماهنگی برای انتقال خودرو به پارکینگ وجهه قانونی ندارد. بلکه ابلاغیه‌ها می‌بایست به صورت رسمی در سامانه ثنا بارگذاری شده یا به صورت مکتوب و کاغذی برای افراد ارسال شوند.

خودرو محل وقوع کشف حجاب است، نه وسیله‌ای جهت تسهیل آن

عمل کشف حجاب به خودی خود جرم نیست، صرفاً نوعی «ترک فعل» تلقی می‌شود و به نحوی قابل پیگیری است؛ اما چه ارتباطی به خودرو دارد که در قبال عدم رعایت حجاب، اتومبیل ضبط یا توقیف می‌شود؟ آیا در صورت کشف حجاب در خیابان هم می‌بایست آن خیابان را پلمب کرد؟

خرمشاهی در این‌باره می‌گوید: «در فقره کشف حجاب، خودرو وسیله‌ای جهت تسهیل ارتکاب فعل نبوده، بلکه فقط مکانی است که فعل در آنجا رخ داده است. بنابراین توقیف خودرو به‌عنوان مجازاتی در قبال کشف حجاب، مُجانِستی با موازین قانونی ندارد.»

هوشنگ پوربابایی، از وکلای باسابقه، طی گفت‌وگو با خبرآنلاین در این زمینه اظهار می‌دارد: «مبحث ضبط یا توقیف وسایل و اموال جرم، توسط قانونگذار در موارد متعدد پیش‌بینی شده و به صراحت نوشته شده است که ادوات جرم، یا به دلیل بررسی بیشتر (مانند آلات قتاله) و یا با هدف معدوم‌سازی (مانند مشروبات الکلی)، ضبط و توقیف می‌شوند. در مقوله کشف حجاب در خودرو، پلیس هیچ حقی بابت توقیف اتومبیل ندارد. بر فرض، اگر برابر آیین دادرسی کیفری هم جرم مشهودی اتفاق افتاده باشد، نیروی انتظامی صرفاً وظیفه جمع‌آوری اسناد و مدارک جرم را دارد. در رابطه با کشف حجاب در خودرو، اتومبیل ذاتاً وسیله ارتکاب جرم نیست که توقیف شود.»

برای «کشف حجاب» در خودرو کد تخلف تعریف نشده

اخیراً موضوع کشف حجاب در خودرو با جرایم راهنمایی و رانندگی مقایسه می‌شود. به طور مثال؛ رد شدن از چراغ قرمز نیازمند مراجعه به دادسرا نیست و اعمال قانون یا در لحظه انجام می‌شود یا در سوابق تخلفات راننده ثبت می‌شود؛ پس با این حساب، گمانه‌زنی‌ها بر این است که کشف حجاب در خودرو هم در رده تخلفات رانندگی قرار می‌گیرد.

امیرعلی صفا، وکیل و حقوقدان، ضمن تشریح و تبیین این شائبه در گفت‌وگو با خبرآنلاین می‌گوید: «این قیاس به طور کل غلط است. ما در خصوص جرایم راهنمایی و رانندگی آیین‌نامه‌ای داریم که منطبق بر آن، کلیات تخلفات رانندگی از پیش در مجلس تصویب شده‌اند و برای هر تخلف هم یک کد تخلف تعریف شده است. مثلاً در برگ جریمه، کد تخلف ۲۰۱۲ به معنای عدم رعایت حق تقدم عبور است. ما در این آیین‌نامه هیچ کد تخلفی برای فعل کشف حجاب یا بی‌حجابی در خودرو نداریم.»

برخورد با کشف حجاب به عهده دستگاه قضایی

طبق روایات و تجربیات متعددی که در این راستا وجود دارد، توقیف اتومبیل‌ها اغلب از سوی مأموران پلیس در معابر و گذرگاه‌های عمومی صورت گرفته است؛ در صورتی که با تکیه بر مبانی حقوقی، پیگیری و تعیین مجازات برای عمل کشف حجاب می‌بایست از طریق دادسرا، دادگاه و اجرای آیین دادرسی کیفری صورت پذیرد. پوربابایی در این راستا معتقد است: «رسیدگی به این قبیل موارد، بر عهده دستگاه قضایی است. طبق ماده ۶۳۷ قانون مجازات اسلامی، پلیس حق ورود به این مسئله را ندارد. این پرونده در صورت اثبات وقوع جرم مشهود، می‌بایست در دادگاه و توسط قاضی مربوطه بررسی شود. مجازات عمل کشف حجاب در خودرو درنهایت جزای نقدی است، نه توقیف وسیله نقلیه.» او تصریح می‌کند: «اساساً هیچ نص قانونی در این‌باره که توقیف خودرو به‌علت بی‌حجابی، وظیفه یا حق نیروی انتظامی باشد، وجود ندارد. بنابراین تمام اقدامات از جمله: ارسال پیامک اخطار، توقیف خودرو، حمل با جرثقیل یا دریافت هزینه و ... خلاف قانون است.»

به گزارش خبرآنلاین، در صورت مواجهه با هرگونه عمل غیرقانونی از سوی مأموران و رفتار ناشایست در طی این روند، برای مقابله و برخورد با تخلفات احتمالی نیروهای انتظامی و پلیس، شهروندان می‌توانند از طریق برقراری تماس تلفنی با سامانه‌های ۱۹۷ یا ۱۱۶ به طرح شکایت به شیوه غیرحضوری بپردازند.

خبر

تداوم بارندگی‌ها در نقاط مختلف کشور

رئیس مرکز ملی پیش‌بینی و مخاطرات وضع هوا از بارش برف و باران، کولاک و وزش باد شدید در برخی مناطق کشور خبر داد.

صادق ضیاییان در گفت‌وگو با ایسنا درباره وضعیت جوی کشور اظهار کرد: روز جمعه (۲۲ دی) در شمال غرب، غرب، جنوب غرب، ارتفاعات و دامنه‌های زاگرس مرکزی و ارتفاعات و دامنه‌های البرز مرکزی بارش باران و برف، گاهی رعد و برق، وزش باد شدید موقت و در ارتفاعات کولاک برف و برای مناطق مرکز و بخش‌هایی از شمال شرق کشور بارش پراکنده پیش‌بینی می‌شود.وی ادامه داد: بیشینه بارش روز جمعه در جنوب غرب آذربایجان غربی، شمال غرب چهار محال و بختیاری، شمال و غرب خوزستان، غرب کهگیلویه و بویراحمد و نوار غربی استان‌های کردستان و کرمانشاه است. به گفته رئیس مرکز ملی پیش‌بینی و مدیریت بحران مخاطرات وضع هوا، روزهای شنبه و یکشنبه (۲۳ و ۲۴ دی) سامانه بارشی در نواحی شمال غرب، غرب، سواحل دریای خزر، ارتفاعات و دامنه‌های البرز غربی و ارتفاعات زاگرس مرکزی به فعالیت خود ادامه می‌دهد.

وی افزود: دوشنبه (۲۵ دی) در نواحی ذکر شده و بخش‌هایی از جنوب غرب کشور ابرناکی و بارش پراکنده انتظار می‌رود. روز سه‌شنبه (۲۶ دی) در اغلب نقاط کشور جوی پایدار حاکم است.ضیاییان گفت: جمعه در مناطق مرکزی، شمال غرب، دامنه‌های جنوبی البرز، شمال شرق و بخش‌هایی از جنوب شرق، شنبه در شمال غرب، غرب، شمال شرق، دامنه‌های جنوبی البرز و یکشنبه در شمال غرب، غرب و بخش‌هایی از مرکز کشور در بعضی ساعات وزش باد نسبتا شدید تا شدید و در مناطق مستعد خیزش گردوخاک پیش‌بینی می‌شود.

وی ادامه داد: شنبه و یکشنبه دریای خزر مواج است.

رئیس مرکز ملی پیش‌بینی و مخاطرات وضع هوا درباره وضعیت جوی تهران گفت: آسمان تهران روز یکشنبه (۲۴ دی) ابری، از بعد از ظهر وزش باد شدید و گاهی بارش باران با حداقل دمای ۷ و حداکثر دمای ۱۳ درجه سانتیگراد پیش‌بینی می‌شود.

[illegible]

[illegible]